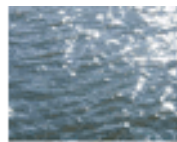

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

Accountantsverslag 2023

Waterschap Hollandse Delta

waterschap

Hollandse Delta

Aan de Verenigde Vergadering en het
college van dijkgraaf en heemraden
van waterschap Hollandse Delta
Postbus 4103
2980 GC RIDDERKERK

Onderwerp
Accountantsverslag 2023

Datum
8 mei 2024

Kenmerk
312017020.24.231

Geachte leden van de Verenigde Vergadering, geacht college,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2023 van uw waterschap afgerond. De jaarrekening van waterschap Hollandse Delta is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van dijkgraaf en heemraden. Met dit accountantsverslag informeren wij u over onze belangrijkste controlebevindingen. Op **17 april 2024** hebben wij een aantal controlebevindingen reeds besproken met de concerncontroller en met een vertegenwoordiging van de afdeling Financiën. Op 24 april 2024 hebben wij de uitkomsten van de controle besproken met de auditcommissie

Bij de jaarrekening 2023 hebben wij op 8 mei 2024 een goedkeurende controleverklaring afgegeven, zowel voor het aspect getrouwheid als voor het aspect rechtmatigheid.

Ons accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in de beoordeling van de jaarrekening 2023. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden en diverse besprekingen die wij met uw medewerkers hebben gevoerd. Voor de goede orde vermelden wij dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor de Verenigde Vergadering en het college van dijkgraaf en heemraden.

Met vriendelijke groet,

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend: W. Kalkman RA

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen kunnen benaderd worden bij vragen met betrekking tot dit accountantsverslag:

Wouter Kalkman

 06 – 2127 2977

 wkalkman@psa-ra.nl

Amar Iqbal

 06 – 4003 1051

 aiqbal@psa-ra.nl

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij	1
2. Financiële positie en resultaat	6
3. Bevindingen eindejaarscontrole	12
4. Interne beheersing	18
5. Overige aangelegenheden	20
6. Bijlage	28

1.

Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging van 25 september 2023 (kenmerk 312017020.23.344) heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2023. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van waterschap Hollandse Delta.

In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle. Onze controle wordt verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden en de beleidsregels toepassing Wet normering topinkomens (WNT).

Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2023 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Materialiteitsbepaling is overeenkomstig het vastgestelde controleprotocol

De wijze waarop wij de materialiteit bepaald hebben, sluit aan op het door de Verenigde Vergadering op 25 september 2014 vastgestelde Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening en het daarbij behorende Normenkader financiële rechtmatigheid 2023, dat is vastgesteld door de Verenigde Vergadering op 23 november 2023. De maximaal toe te passen marges voor de accountantscontrole zijn vastgelegd in artikel 5.2 lid 1 van het Waterschapsbesluit. In het controleprotocol heeft u geen lagere marges vastgesteld waardoor wij het wettelijke kader als uitgangspunt hebben gehanteerd. De bij onze controle van de jaarrekening 2023 toegepaste goedkeuringstoleranties bedragen derhalve:

Bron: jaarrekening 2023	Fouten	Onzekerheden
Goedkeuringsmaterialiteit	€ 2.348.000	€ 7.044.000

De Verenigde Vergadering heeft in het controleprotocol de rapporteringstolerantie vastgesteld op € 150.000.

Het controleprotocol dateert van 2014. Wij geven in overweging om bijvoorbeeld de rapporteringstolerantie ieder jaar opnieuw voor te leggen aan de Verenigde Vergadering en hiermee ook het controleprotocol opnieuw te laten vaststellen.

Onze aanpak is gericht op risico's

Voor de jaarrekeningcontrole 2023 onderkennen wij een aantal risico's en aandachtspunten, die een verhoogd (bruto) risico met zich mee (kunnen) brengen op een materiële fout in uw jaarrekening en die een mogelijke impact op de bedrijfsvoering kunnen hebben. De risico's en aandachtspunten zijn hieronder weergegeven. Opname van een risicogebied of aandachtspunt in deze opsomming betekent niet dat daadwerkelijk sprake is van risico's die zich daadwerkelijk voordoen, maar zijn enkel bedoeld om aan te geven dat wij hier tijdens onze controle (extra) aandacht aan hebben besteed.

Risico's en aandachtspunten voor de controle van de jaarrekening 2023

- Bestaan en waardering van (vaste) activa als gevolg van schattingselementen (inschatting van levensduur en restwaarden).
- Voorzieningen vanwege het schattingselement en de daarmee samenhangende schattingsonzekerheden.
- Management override of controls. Dit betreft de mogelijkheid die het management heeft om specifieke controlemaatregelen te omzeilen, bijvoorbeeld door memoriaalboekingen of het schattingsproces. De specifieke aandacht voor dit risico is voorgescreven vanuit de controlerichtlijnen en is niet uniek voor uw waterschap.
- Opbrengstverantwoording van materiële opbrengstenstromen; dat zijn de waterschapsbelastingen, de bijdragen van derden, de goederen en diensten aan derden en de interne verrekeningen – geactiveerde lasten.
- Naleving van de (Europese) aanbestedingsregels.
- Betaalproces, vanwege de potentiële (fraude-)risico's.
- Prestatielevering: vanwege de potentiële (fraude-)risico's.
- De kwaliteit van de IT-omgeving.

Het inschatten als significant risico is inherent aan deze posten en is niet direct een gevolg van verwachte leemten in de interne beheersing van uw waterschap. Ook is sprake van inschattingen van bruto risico's, alvorens eventuele beheersmaatregelen zijn genomen.

Ter voorkoming van een materiële fout in de jaarrekening heeft u voor bovenstaande risicogebieden beheersmaatregelen getroffen. Wij hebben ons bij de controle gericht op de opzet en het bestaan van de door u ingerichte beheersingsomgeving, die deze risico's moeten verkleinen.

**De baten en lasten, alsmede balansmutaties, zijn in materiële zin rechtmatig.
Wij rapporteren fouten rondom de naleving Europese aanbestedingsregels.**

Op basis van uw controleprotocol en normenkader hebben wij de naleving van het financieel rechtmatigheidskader voor uw waterschap gecontroleerd. Hierbij zijn geen materiële bijzonderheden geconstateerd. Op de programma's Waterketen en Wegen is sprake van een overschrijding van de begroting (lasten). De begrotingsonrechtmatigheden op deze programma's tellen niet mee in ons rechtmatigheidsoordeel. Zie voor een analyse hiervan paragraaf 4.12.1. van de jaarstukken. Deze analyse hebben wij beoordeeld en wij delen daarbij de mening van het college. De begrotingsrechtmatigheid omvat ook de overschrijdingen op investeringskredieten. Deze hebben zich in 2023 in materiële zin voorgedaan voor een bedrag van € 30.000. Deze overschrijding wegen wij mee in onze foutenevaluatie.

Het normenkader voor de rechtmatigheidscontrole bevat daarnaast de Europese aanbestedingswetgeving. Bij onze jaarrekeningcontrole hebben wij aan de hand van een door uw uitgevoerde crediteurenanalyse (spendanalyse) gecontroleerd of de Europese aanbestedingswetgeving gedurende het boekjaar 2023 is nageleefd. Hierbij constateren wij dat voor 12 dossiers de Europese aanbestedingsregels niet zijn nageleefd voor een bedrag van € 923.000.

Onze conclusie is derhalve dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig zijn weergegeven in de jaarrekening 2023, met uitzondering van de naleving van de Europese aanbestedingsregels. Deze rechtmatigheidsfouten beïnvloeden de strekking van onze controleverklaring niet.

De jaarrekening voldoet aan het Waterschapsbesluit

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de baten en lasten van waterschap Hollandse Delta. Daarnaast vereisen zij van het college van dijkgraaf en heemraden het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, die vaak – vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken – inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van waterschap Hollandse Delta zijn uiteengezet in de jaarstukken 2023 in onderdeel '5.1.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbestemming'.

Wij hebben het door het college van dijkgraaf en heemraden toegepaste proces voor belangrijke verslaggevingsgrondslagen geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving beoordeeld. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent zijn gebruikt: de jaarstukken voldoen aan het Waterschapsbesluit.

Geen geïdentificeerde materiële fouten en

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole, resteren er geen van materieel belang zijnde ongecorrigeerde afwijkingen of onzekerheden. Door ons gerapporteerde bevindingen zijn derhalve niet materieel (dus hebben geen invloed op de strekking van onze controleverklaring), maar zijn naar onze mening vooral van belang voor uw beoordeling van de jaarstukken en de verdere kwaliteitsverbetering van de administratieve organisatie en interne beheersing.

**tekortkomingen in de
jaarstukken**
**Goedkeurende
controleverklaring voor
getrouwheid en
rechtmatigheid**

Voor de niet materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken verwijzen wij u naar de diverse onderdelen van dit rapport.

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening 2023 van waterschap Hollandse Delta een getrouw beeld geeft van het eigen vermogen op 31 december 2023 en het resultaat over 2023. Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader (vastgesteld door de Verenigde Vergadering op 23 november 2023). Hierbij geldt als voorwaarde dat de door ons gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd door de Verenigde Vergadering wordt vastgesteld. Wij verzoeken u derhalve ons een door de dijkgraaf en de secretaris-directeur ondertekend besluit van de vastgestelde jaarrekening te verstrekken. Mochten nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve versie van de jaarrekening dan dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

2.

Financiële positie en resultaat

2.Financiële positie en resultaat

De vermogenspositie van uw waterschap neemt in absolute zin toe

In hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit, de verslaggevingsregels voor waterschappen, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd.

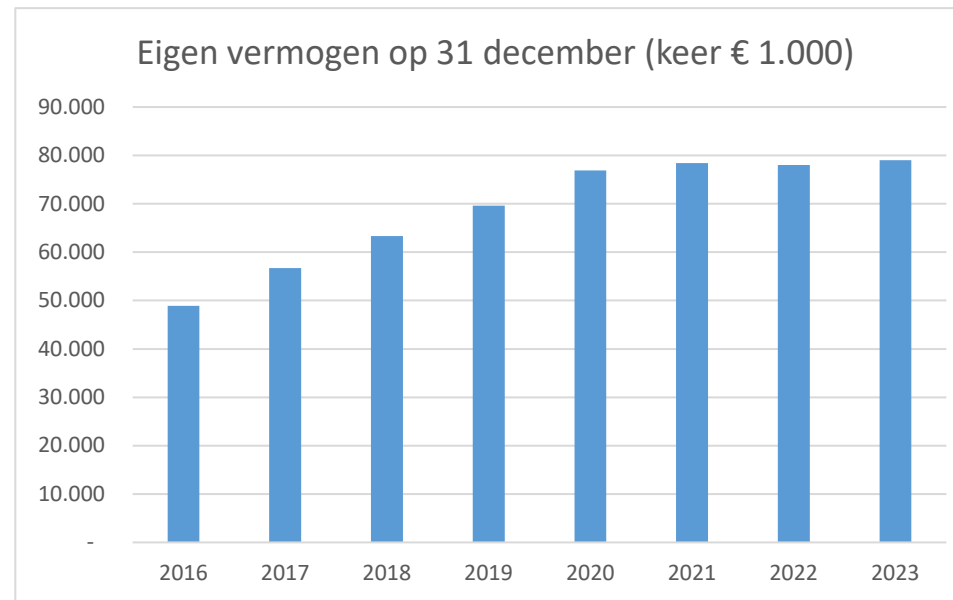
De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten 2023 bedraagt € 0,97 miljoen positief. Per saldo is tussentijds € 10,2 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2023 € 11,1 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen.

Eigen vermogen (in € 1.000)	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Eigen vermogen per 1 januari	78.032	78.435	76.895	69.631	63.358	56.708
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 10.161	-/- 17.246	-/- 5.263	-/- 10.750	1.551	5.174
Gerealiseerd resultaat	11.129	16.843	6.803	18.014	4.723	1.476
Totaal ('gerealiseerd saldo van baten en lasten')	968	-/- 403	1.540	7.264	6.274	6.650
Eigen vermogen per 31 december	79.000	78.032	78.435	76.895	69.631	63.358

De tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de stortingen in en onttrekkingen aan de reserves, in overeenstemming met de besluiten van uw Verenigde Vergadering. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2023 18,5% van het balanstotaal (op 31 december 2022: 19,8% van het balanstotaal). In de toelichting op balans bij het onderdeel eigen vermogen van de jaarrekening geeft het college een nadere toelichting op de mutaties in het eigen vermogen over het jaar 2023. Wij verwijzen u naar deze toelichting.

Het verloop van uw eigen vermogen over de afgelopen jaren ziet er als volgt uit:

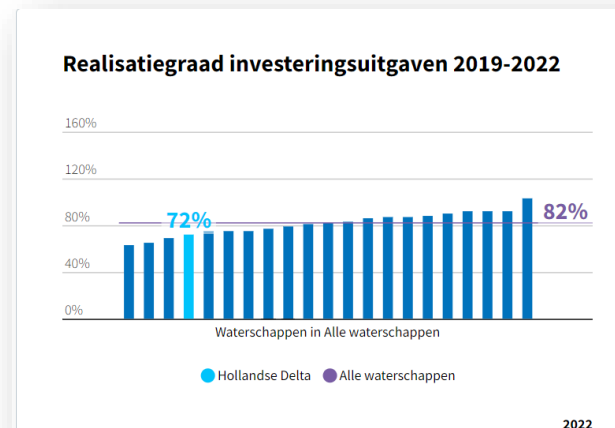
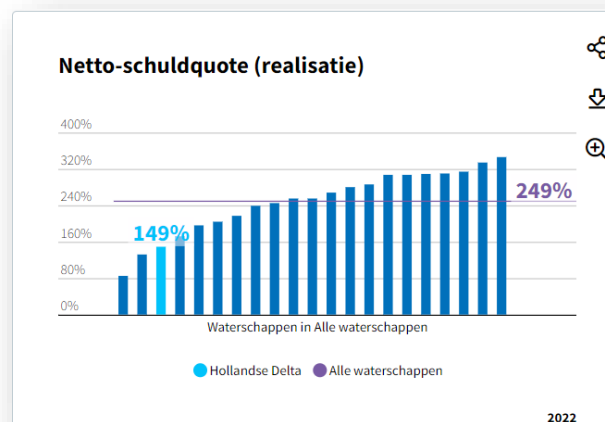

Voor de waterschappen zijn geen objectieve normen te benoemen, maar een vergelijking met andere waterschappen is wel mogelijk.

Ter vergelijking hebben wij de netto-schuldquote van de 21 waterschappen opgenomen. Het gemiddelde van de waterschappen over 2022 bedraagt 249%. Daaruit blijkt dat uw waterschap naar verhouding minder leningen heeft lopen ten opzichte van de inkomsten, ten opzichte van andere waterschappen in Nederland.

Ter vergelijking over 2022:

Ten opzichte van 2022 (zie ook ons accountantsverslag 2022) is de positie van uw waterschap licht gewijzigd.

Bron: www.waterschapsspiegel.nl

Bovenstaande netto schuldquote heeft een directe relatie met de realisatiegraad van uw investeringen en de voordelige exploitatieresultaten van uw waterschap. Uit bovenstaand overzicht blijkt dat uw waterschap op de realisatiegraad lager scoort het gemiddelde van alle waterschappen. Echter is sinds 2020 een stijgende lijn te zien in de realisatiegraad. De realisatiegraad investeringsuitgaven over 2023 bedraagt ten opzichte van de begroting na wijziging 93%.

Resultaat 2023 is beïnvloed door reservemutatie(s)

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten.

Daarnaast kent het waterschap ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door uw Verenigde Vergadering genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de bestuurlijke besluitvorming.

Exploitatieresultaat (in € 1.000)

Totale baten	229.325	
Totale lasten	230.293	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten (voordelig)		968
Af: stortingen in reserves	5.556	
Bij: onttrekkingen aan reserves	15.717	
Saldo mutaties reserves, per saldo onttrekking		10.161
Gerealiseerd resultaat (voordelig)		11.129

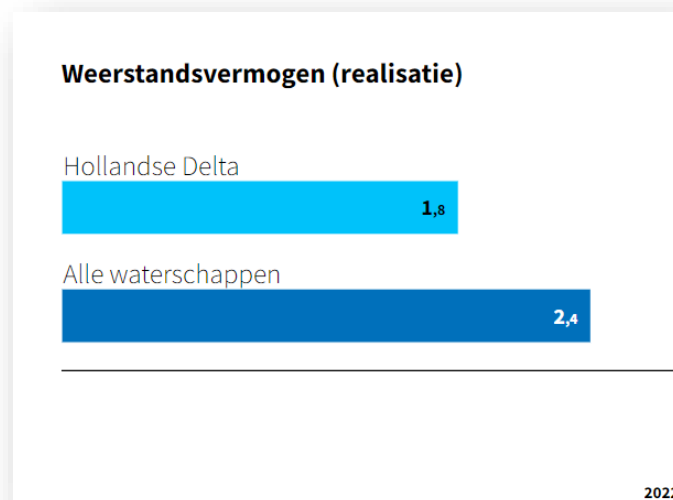

De exploitatie over 2023 laat een voordelig gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van € 1,0 miljoen zien (begroot na wijziging nadeel € 8,8 miljoen). Het gerealiseerde voordelig resultaat ad € 11,1 miljoen is afzonderlijk op de balans onder het eigen vermogen opgenomen. In de jaarstukken wordt op diverse plaatsen een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van het resultaat en worden de verschillen tussen de begroting (na wijziging) en de gerealiseerde baten en lasten verklaard. Wij verwijzen u naar deze toelichtingen.

Het voordelige exploitatieresultaat 2023 (vóór bestemming) is mede ontstaan na een aantal incidentele baten en lasten. Door het effect van de incidentele baten en lasten buiten beschouwing te laten, ontstaat meer inzicht in de reguliere baten en lasten. Het inzicht in de reguliere baten en lasten is van belang, omdat het een betere indicatie geeft van de toekomstige baten en lasten, overigens zonder rekening te houden met beleidswijzigingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is eveneens inzicht in de incidentele baten en lasten gegeven. Korteheidshalve verwijzen wij u naar deze uiteenzetting.

Het college van dijkgraaf en heemraden kwalificeert het weerstandsvermogen op totaalniveau als uitstekend om de onderkende risico's af te kunnen dekken

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit heeft het college bepaald op € 7,1 miljoen (in 2022 € 8,4 miljoen); dit komt overeen met de algemene reserve. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft het college een opsomming gegeven van ingeschatte risico's. Deze cumuleren voor 2023 tot een bedrag van € 3,1 miljoen (85% van het risico, in 2022 was dit € 4,3 miljoen). Op basis van deze kwantificering constateert het college dat het beschikbare weerstandsvermogen op totaal uitstekend is. In een onderverdeling naar programma is dit onvoldoende tot uitstekend. In het voorstel voor resultaatbestemming van de jaarstukken 2023 wordt voorgesteld om de algemene reserve Waterveiligheid en reserve Wegen aan te vullen tot het benodigde niveau. De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit in de jaarrekening op totaalniveau is 2,29. In de paragraaf weerstandsvermogen is een splitsing en analyse per algemene reserve opgenomen. Het gemiddelde over 2022 van de waterschappen in Nederland bedraagt 2,4. In de onderstaande vergelijking ziet u dat uw waterschap in beperkte mate onder het gemiddelde scoort. Dit zou veroorzaakt kunnen worden door de verschillende normen die door de diverse waterschappen worden gehanteerd inzake het weerstandsvermogen.

Bron: www.waterschapsspiegel.nl

Wij verwijzen u voor de onderkende risico's en de kwantificering daarvan naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Overigens merken wij hierbij op dat deze cijfers niet aan accountantscontrole of een beoordelingsopdracht zijn onderworpen.

3. Bevindingen eindejaarscontrole

3. Bevindingen eindejaarscontrole

Oplevering is verder verbeterd ten opzichte van voorgaand jaar, een aantal verbeterpunten

Bij de start van de controle waren de jaarstukken compleet en waren de onderbouwende documenten, inclusief bijbehorende analyses voor ons beschikbaar. Dat is een belangrijke voorwaarde voor een efficiënte en effectieve controle met een zo beperkt mogelijke belasting van de medewerkers van uw organisatie. De oplevering van de posten overlopende activa en overlopende passiva zijn dit jaar verder verbeterd.

Bij een aantal onderwerpen hebben wij gezamenlijk met uw organisatie geconstateerd dat er mogelijkheden zijn om de efficiënte onderbouwing van posten en de efficiënte controle daarvan te verhogen. Wij zullen dit in onze jaarlijkse evaluatie met de organisatie nader bespreken en toelichten.

Bij de controle hebben wij de volledige medewerking van uw organisatie gekregen en werden onze vragen snel beantwoord.

Europese aanbestedingen: onrechtmatigheden in 2023 € 923.000

In het kader van de verbijzonderde interne controle heeft uw organisatie een analyse van de opdrachtverleningen uitgevoerd, met als doel om vast te stellen of uw waterschap aan de richtlijnen rondom Europese aanbesteding heeft voldaan. Wij hebben vooraf met uw medewerkers afspraken gemaakt op welke wijze de spendanalyse dient te worden geanalyseerd. Door personele wisselingen is het u niet geheel gelukt om onze aandachtspunten vanuit de managementletter voor dit jaar te implementeren.

Wij komen in onze beoordeling tot andere fouten dan geconstateerd in uw verbijzonderde interne controle (VIC). Volgens uw rapportage VIC 2023 zijn fouten aangetroffen voor een bedrag van € 685.716 (10 dossiers). Op basis van onze beoordeling komen wij tot een fout van € 923.000 bij 12 dossiers. Het verschil in omvang (euro's) zit vooral in de wijze van foutevaluatie. Daarnaast zijn 2 dossiers aanvullend als onrechtmatig beoordeeld. Dit zijn opdrachten die doorliepen vanuit voorgaand jaar en onverhoopt niet door de verbijzonderde interne controle zijn geconstateerd. Wij hebben dit besproken met de betrokken medewerkers.

Wij hebben u in onze managementletter reeds geadviseerd over de stappen die u kunt zetten in het proces rondom de rechtmatigheid van aanbestedingen. Op basis van onze werkzaamheden bij de jaarrekening en eerdere accountantsverslagen hebben wij nog enkele adviezen ter verbetering van de huidige analyse en gebruiksvriendelijkheid ten behoeve van de controle.

- Draag zorg voor een zichtbare vastlegging van de betrouwbaarheid van de gebruikte data in uw spendanalyse.
- In het kader van de jaarrekeningcontrole is het van belang om te weten dat alle opboekingen van de crediteuren zoals verantwoord in de jaarrekening, zijn opgenomen in de data voor de analyse. Wij verzoeken u daarom om voorafgaand de jaarrekeningcontrole 2024 een zichtbare aansluiting te maken tussen de data in de jaarrekening en de data in de analyse. Bij verschillen licht u toe of dit effect heeft op het oordeel omtrent de rechtmatigheid die u heeft toegekend aan de betreffende opdracht.

- Sinds 2023 is een eerste aanzet gedaan voor een spendanalyse door de afdeling Inkoop. Deze analyse omvat de bestedingen per contract over de relevante periode (4 jaar). Echter ontbreekt hier de zichtbare beoordeling van de rechtmatigheid van de opdrachten. Dit is een stap die in 2024 gezet kan worden.
- De huidige spendanalyse van de VIC bevat nog onvoldoende zichtbare overwegingen om te komen tot het oordeel per opdracht/ crediteur. Wij adviseren u een spendanalyse op te laten stellen die in overeenstemming is met de SDO-notitie inzake aanbestedingsrechtmatigheid. Via het expertisecentrum aanbesteden PIANOo van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat is een voorbeeldbestand beschikbaar gesteld. In dit voorbeeld is vervat hoe u handen en voeten geeft aan hetgeen is opgenomen in de SDO-notitie.

Voorziening wachtgeld: advies om op basis van calculatiebestanden een eenvoudige specificatie op te stellen

Als onderdeel van de initiële aanlevering wordt bij de voorziening wachtgeld al jaren dezelfde specificatie aangeleverd door het waterschap. Vervolgens wordt door ons controleteam ook al jaren dezelfde aanvullende stukken opgevraagd. Wij adviseren u om deze stukken standaard toe te voegen aan de initiële aanlevering, dit resulteert in een veel effectievere en efficiënte controle van de voorziening wachtgeld.

Voor de voorziening wachtgeld geldt bijvoorbeeld ook dat bepaalde dotaties worden berekend middels (relatief) ingewikkelde formules in Excel spreadsheets. Als wij deze dotaties willen controleren met behulp van brondocumentatie hebben wij hiervoor wederom een toelichting/uitleg van uw medewerkers nodig. Om dit te voorkomen adviseren wij u om specificaties eenvoudig te houden waardoor de controle ook efficiënter zou kunnen plaatsvinden.

Voorziening RVU gevormd in de jaarstukken 2023

In de Cao Werken voor waterschappen 2024 is opgenomen dat medewerkers kunnen deelnemen aan de Regeling Vervroegd Uittreden (RVU). Bij de RVU nemen medewerkers ontslag en volgt er een (maandelijkse) ontslagvergoeding die de ex-medewerker in staat stelt om te overbruggen tot aan de AOW-leeftijd. Aangezien de ex-medewerker in die periode geen activiteiten/prestaties voor het waterschap verricht, dient op 31 december een voorziening te worden getroffen voor de financiële verplichting die het waterschap tegenover de ex-medewerker en de fiscus heeft op basis van deze regeling. Uw waterschap had deze voorziening initieel nog niet opgenomen in de jaarrekening 2023. In de definitieve versie van de jaarrekening is een voorziening van € 46.000 opgenomen. Dit betreft de verplichting voor 2 medewerkers.

Geen fouten en onzekerheden met betrekking tot de SiSa- bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2023 onder SiSa vallen. Wij doen dit met een tabel, die ook opgenomen moet worden als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Wij hebben deze tabel in de bijlage 6 opgenomen. Wij merken op dat wij geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die groter zijn dan € 125.000 zoals voorgeschreven via de nota verwachtingen accountantscontrole.

Begrotingsrechtmatigheid is adequaat toegelicht in de jaarrekening; begrotingsafwijkingen werken deels door in onze foutenevaluatie

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2023, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 98 en 98a van de Waterschapswet en moeten door de Verenigde Vergadering zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 109 van de Waterschapswet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de Verenigde Vergadering, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de Verenigde Vergadering van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de Verenigde Vergadering.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota van de Commissie BBV. Een belangrijk uitgangspunt is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat de Verenigde Vergadering nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij opneemregelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat de Verenigde Vergadering geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet worden betrokken bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden afgegeven. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. Daarnaast moet de accountant deze kostenoverschrijdingen – waarvan het college in de jaarrekening moet aangeven dat de Verenigde Vergadering deze nog dient te autoriseren – in het verslag van bevindingen aan de orde stellen. Extra lasten die zijn gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij de Verenigde Vergadering nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig en tellen mee in het oordeel van de accountant. Dit is bij waterschap Hollandse Delta overigens niet aan de orde.

Begrotingsafwijkingen werken deels door in de foutenevaluatie

In totaal heeft uw waterschap € 234 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover € 229 miljoen aan werkelijke lasten in 2023. Dit is in totaal een onderschrijding van € 5 miljoen (circa 2%). Aan baten had uw waterschap een bedrag van € 226 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 230 miljoen aan werkelijke baten in 2023.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen op het niveau waarop de Verenigde Vergadering de begroting autoriseert. In uw geval is dat op programmaniveau, waarbij er sprake is van hogere lasten op de programma's Waterketen en Wegen. Deze begrotingsonrechtmatigheid werkt niet door in de controleverklaring.

Naast overschrijdingen van lasten per programma, zijn ook op onderdelen meer baten gerealiseerd dan begroot. Over de baten rapporteren wij in deze paragraaf niet, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van het criterium begrotingsrechtmatigheid zoals de richtlijnen voorschrijven.

De begrotingsrechtmatigheid omvat ook de overschrijdingen op investeringskredieten. Deze hebben zich in 2023 in materiële zin voorgedaan voor een bedrag van € 30.000. Deze overschrijding werkt door in onze controleverklaring.

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de toelichtingen die zijn opgenomen in de jaarrekening en in paragraaf Rechtmatigheid, waarin een analyse van de (begrotings-)afwijkingen en de begrotingsrechtmatigheid 2023 is opgenomen.

Advies om een overkoepelend beleidsstuk M&O op te stellen

Ingevolge de Waterschapswet dienen waterschappen zorg te dragen voor het vaststellen van beleid die waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. Het Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O) criterium is een van de rechtmatigheidscriteria die onderdeel zijn van rechtmatigheid.

Uw waterschap beschikt nog niet over een overkoepelend beleidsstuk inzake M&O (niet verplicht). In de huidige situatie zijn er diverse interne maatregelen in het kader van M&O getroffen. Het waterschap heeft een memorandum opgesteld waarin uiteen is gezet welke maatregelen dit betreffen. Daarnaast heeft M&O ook raakvlakken met fraude en wordt dit ook meegenomen in de periodieke actualisatie van de frauderisicoanalyse.

Wij adviseren u, in lijn met de commissie BBV, om een overkoepelend beleidsstuk M&O op te stellen. Deze bevat naast de filosofie, algemene uitgangspunten en risicoanalyse ook maatregelen ter voorkoming en afdoening.

In beperkte mate sprake van te betalen vennootschapsbelasting

Uitgangspunt in uw jaarrekening is dat in beperkte mate sprake is van activiteiten die onder de vennootschapsbelastingplicht vallen. Het college verwacht dat ook voor het boekjaar 2023 sprake zal zijn van een beperkte vennootschapsbelastinglast.

Totdat duidelijk is wat het standpunt van de Belastingdienst is ten aanzien van uw aangifte 2020 tot en met 2023 bestaat het risico dat u alsnog wordt geconfronteerd met een afwijkende vennootschapsbelastinglast. Naar de verwachting van het college zal dit geen materiële last zijn. De Vpb-last in 2023 bedraagt circa € 26.000.

Overigens adviseren wij u om voor uw waterschap bij nieuwe en gewijzigde activiteiten uw uitgangspunt te blijven actualiseren.

Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet normering topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging over 2023 van € 223.000 niet te boven gaat. Daarnaast dienen waterschappen het salaris openbaar te

maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

In 2023 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen.

In het kader van de WNT attenderen wij u erop dat u de plicht heeft om uiterlijk 1 juli 2024 uw WNT-verantwoording over het kalenderjaar 2023 via internet op een algemeen toegankelijke wijze openbaar te maken. Indien op grond van andere op de verantwoordelijke van toepassing zijnde regelgeving of een besluit een later tijdstip waarop het financieel verslaggevingsdocument openbaar moet worden gemaakt geldt, is die latere datum de uiterlijke datum van openbaarmaking.

4. Interne beheersing

4. Interne beheersing

Kernboodschappen interim-controle

Naar aanleiding van de interim-controle hebben wij op 27 november 2023 een managementletter uitgebracht. Voor een nadere duiding van onze opmerkingen en aanbevelingen uit de managementletter 2023 verwijzen wij daarnaar. Hieronder hebben wij de managementsamenvatting uit de managementletter opgenomen.

Managementsamenvatting

Inleiding

De samenwerking met uw waterschap verloopt plezierig.

Het waterschap is bezig met het verder verbeteren van de interne beheersing op meerdere gebieden. Zo wordt er nagedacht over de invoering van het 3-lines model als onderdeel van een bredere organisatieontwikkeling.

Onze bevindingen liggen deels in lijn met de managementletter 2022. Bij diverse onderdelen bent u bezig met de opvolging en implementatie van onze adviezen en actiepunten van voorgaand jaar.

De kernboodschappen uit onze interim-controle 2023 hebben wij steeds in de linker kantlijn weergegeven. In hoofdstuk 5 hebben wij de follow-up van onze aanbevelingen over eerder jaren kort en bondig in een tabelvorm opgenomen.

Interne beheersomgeving

Onderstaand enkele hoofdpunten op het gebied van de interne beheersing.

- Wij vragen uw aandacht voor de risico's rondom de betrouwbaarheid van uw IT-omgeving, informatiebeveiliging en privacy en het adequaat acteren op deze risico's.
- Wij vragen uw aandacht voor de zichtbare vastlegging van het bestaan van uw processen.
- Wij vragen uw aandacht voor de tijdige uitvoering van de verbijzonderde interne controle en het actualiseren van de opvolging van eerdere adviespunten.
- Wij vragen uw aandacht voor het geven van inzicht in het IT-landschap en het beoordelen van rapportages van Softwareleverancier waar u een Servicelevelagreement (SLA) mee heeft afgesloten.

Status rechtmatigheidsverantwoording

Het is van belang dat u de komende jaren stappen zet om te komen tot de rechtmatigheidsverantwoording. Deze wetswijziging voor gemeenten is dit boekjaar ingegaan. Voor waterschappen gaat het in per boekjaar 2025. In de voorbereiding in de komende jaren zijn de volgende elementen van belang:

- Voorbereiden besluitvorming Verenigde Vergadering (tolerantie en normenkader).
- Uitwerking rechtmatigheidscriteria en het verwerken hiervan in het intern controleplan
- In kaart brengen relevante wet- en regelgeving en het doorvertalen naar een zichtbaar uitgewerkt toetsingskader.
- Uitvoeren risicoanalyse (wat kan er misgaan en wat is de impact hiervan).
- Relevante beheersmaatregelen identificeren en kritisch beoordelen van de processen.
- Bepalen van gegevensgerichte detailcontroles (afdekken restrisico) en actualiseren van werkprogramma's.

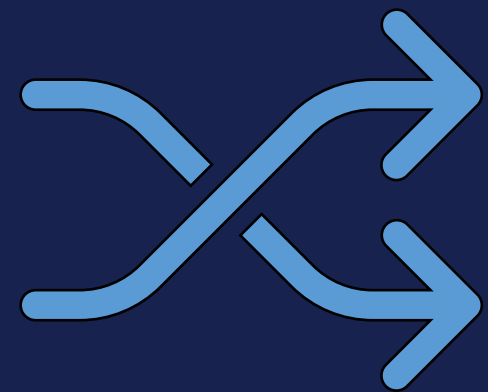
Het is van belang dat uw waterschap hier de komende jaren concrete stappen zet.

Procesbevindingen

Op het gebied van de processen hebben wij een aantal bevindingen. Hieronder de belangrijkste:

- Spendanalyse bevat nog onvoldoende zichtbare analyse om tussentijds een efficiënte controle uit te voeren.
- Project Sluisjesdijk: Wij benadrukken graag het belang van het actief informeren van de Verenigde Vergadering in dit grote project. Bij het informeren adviseren wij u om voldoende aandacht te besteden aan de randvoorwaarden en risico's (onzekerheden).
- Orders die aangemaakt worden na ontvangst van de factuur hebben een verhoogd risico op onterechte (of dubbele) betaling.
- Aanvullende gegevens nodig voor het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden op inkoopfacturen.

5. Overige aangelegenheden

5. Overige aangelegenheden

Geen meningsverschil met het college van dijkgraaf en heemraden

Er zijn geen meningsverschillen met het college van dijkgraaf en heemraden geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het college en de medewerkers van uw waterschap de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bevestigingen van het college van dijkgraaf en heemraden ontvangen

Wij hebben namens het college van dijkgraaf en heemraden een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen d.d. 8 mei 2024.

Naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met het niet-naleven van wet- en regelgeving met uitzondering van onze opmerkingen bij de Europese aanbestedingen.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

Er is intern aandacht bij uw waterschap om de betrouwbaarheid en continuïteit van de IT-omgeving verder te verbeteren. Belangrijke onderdelen hierbij zijn de opvolging van de bevindingen vanuit de IT-audit 2021, de audit op de application controls binnen AFAS (eind 2023/begin 2024) en de opvolging van de bevindingen vanuit de BIO-audit in 2022/2023. Vanwege de snel veranderde IT-omgeving en de ontwikkelingen zoals de BIO en de aankomende NIS2-wetgeving is het belangrijk om voldoende aandacht voor de IT-omgeving te hebben. Wij hebben onze concrete bevindingen opgenomen in de managementletter en hebben vernomen dat u als waterschap aan de slag bent om onze aanbevelingen op te volgen.

Geen aanwijzingen van fraude

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met het financieel management en de directie van waterschap Hollandse Delta, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management en directie hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken.

In de managementletter van 2023 rapporteren wij dat de frauderisicoanalyse in 2023 verder is geactualiseerd en aangevuld met aspecten van “softcontrols”. De frauderisicoanalyse is besproken met de auditcommissie. Hiermee heeft het waterschap een belangrijke stap genomen in het kader van fraudepreventie en beheersing.

Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het ‘omzeilen’ van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht.

Hoewel wij op grond van de controle- en overige standaarden een kritische houding moeten hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2023 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

Bevestiging onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met Nederlandse wet- en regelgeving, waaronder de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de Verenigde Vergadering.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van waterschap Hollandse Delta in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Publieke Sector Accountants beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Publieke Sector Accountants.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Publieke Sector Accountants wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Wij zullen dan ook overwegen de Verenigde Vergadering of de auditcommissie te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen. Wij merken op dat er in het kader van onze controleopdracht geen sprake is geweest van een dergelijke bedreiging.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Publieke Sector Accountants, haar partners en haar medewerkers en waterschap Hollandse Delta, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Publieke Sector Accountants, een bestuurder of interne toezichthouder van Publieke Sector Accountants of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan waterschap Hollandse Delta of een bij waterschap Hollandse Delta betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels. Wij zijn van mening dat de verstrekte en ontvangen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid gepast zijn en derhalve niet tot een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht hebben geleid. Volledigheidshalve merken wij op

dat wij geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid hebben verstrekt/ontvangen die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben.

Aanvullende dienstverlening

Een overzicht van de aanvullende dienstverlening hebben wij hieronder opgenomen.

Aanvullende dienstverlening

- Controle Financiële Verantwoording Brielse Meer
- Controle Financiële Verantwoording Gedeeltelijke vervanging rioolpersleiding Mijnsheerenland
- Controle Financiële Verantwoording Verleggen persleiding Westmaas
- Controle Financiële Verantwoording GVK- leiding Dordrecht
- Controle Financiële Verantwoording Hedwigepolder
- Controle Financiële Verantwoording Hoeksche Waard-Zuid

Conclusie onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)' en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen Publieke Sector Accountants ingebed. Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij waterschap Hollandse Delta in 2023 voldoende is gewaarborgd.

onze tijdsbesteding aan, inclusief een schatting van nog te besteden uren voor de afronding van de jaarrekeningcontrole, waaronder het voeren van besprekingen en het archiveren van ons dossier.

	Uren geraamd	Uren besteed tm week 14
Tekenend accountant en Manager	220	188
Overige teamleden	300	624

Het hogere aantal bestede uren wordt deels verklaard door noodzakelijke extra werkzaamheden bij een aantal onderwerpen binnen de jaarrekening. De invoering van het nieuwe financiële pakket per 2023 heeft onder andere gezorgd dat overzichten waar de afgelopen jaren gezamenlijk aan is gewerkt niet allemaal op een eenzelfde wijze tot stand kunnen komen. Hierdoor is veelvuldig overleg geweest met uw medewerkers. Tot slot kan conform voorgaand jaar niet gesteund worden op de betrouwbaarheid van het lijstwerk, naar aanleiding van uitkomsten IT-audit 2021, en zijn er aanvullende werkzaamheden uitgevoerd.

Controleverschillen

Overzicht van de controleverschillen:

Aard van de fouten en onzekerheden (x € 1.000)	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Fouten		
Resterende (materiële) getrouwheidsfouten en onzekerheden: afschrijvingen vaste activa zijn te laag	n.v.t.	n.v.t.
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	n.v.t.	n.v.t.
Rechtmatigheidsfout vanuit externe regels – Europese aanbesteding	923	n.v.t.
Rechtmatigheidsfout vanuit interne regels – begrotingsrechtmatigheid	30	n.v.t.
Totaal rechtmatigheidsfouten	955	
Totaal fouten	955	
Onzekerheden		
Rechtmatigheid vanuit interne regels	n.v.t.	n.v.t.
Totaal onzekerheden	n.v.t.	n.v.t.

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college bevestigt dat de niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn.

Daarnaast is in de jaarrekening een aantal correcties doorgevoerd naar aanleiding van onze controle. Uw organisatie beschikt over een overzicht van deze correcties.

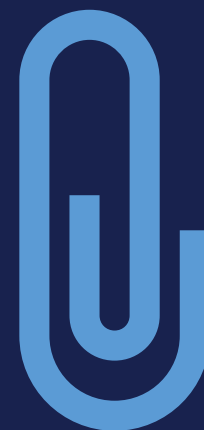
Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor de Verenigde Vergadering en het college van dijkgraaf en heemraden en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

6. **Bijlage**

6. Bijlage

Verplichte tabel fouten en onzekerheden SiSa-bijlage

In overeenstemming met hoofdstuk 7.2.1 van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2023 is onderstaande tabel leeggelaten (de kolommen 'Financiële omvang in euro's' en 'Toelichting fout/onzekerheid'), als er geen sprake is van fouten of onzekerheden die boven de rapporteringstoleranties uitkomen.

Nr.	Volgnr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
E44B	1	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout		
E44B	2	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid		

Strekking getrouwheid: goedkeurend

Strekking rechtmatigheid: goedkeurend

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS